

Інформаційна довідка щодо створення Парламентського офісу нормопроектування в Україні*

***Анотація.** В інформаційній довідці досліджується закордонний досвід створення та функціонування суб'єктів нормопроектування. Розкрито основні завдання парламентських офісів нормопроектування (на прикладі Європейського Парламенту, Сейму та Сенату Республіки Польща, Сейму Литовської Республіки, Палати представників та Сенату США, Палати громад та Сенату Канади). За результатами дослідження надано пропозиції щодо створення Парламентського офісу нормопроектування в Україні, зокрема: визначено місію та мету Парламентського офісу нормопроектування; сформульовано основні завдання Парламентського офісу нормопроектування. Запропоновано три моделі організаційно-правової форми Парламентського офісу нормопроектування: 1) створюється у структурі Апарату Верховної Ради України; 2) створюється у межах надання міжнародної технічної допомоги; 3) створюється як окрема юридична особа (державне підприємство, установа).*

***Ключові слова:** Апарат Верховної Ради України, Парламентський офіс нормопроектування, правотворча діяльність, модель.*

Вступ. У проекті Плану відновлення України, розробленого та оприлюдненого Національною радою з відновлення України від наслідків війни, утвореною згідно з Указом Президента України від 21 квітня 2022 року № 266/2022, передбачено створення Парламентського офісу нормопроектування в Україні, що обумовлено необхідністю посилення інституційної спроможності Верховної Ради України та підвищення якості законодавчих ініціатив народних депутатів України.

Основна частина.

1. Закордонний досвід утворення та функціонування суб'єктів нормопроектування

Аналіз закордонного досвіду свідчить, що підготовка проектів законів та інших нормативно-правових актів зазвичай здійснюється спеціалізованими структурними підрозділами секретаріатів парламенту та (або) уряду, для узагальненого позначення яких використовується термін **«Офіс нормопроектування»**.

Можна виокремити **три основні підходи функціонування офісів нормопроектування** (Рис. 1):

1) урядоцентричний – найпоширеніший підхід, що передбачає функціонування Офісу нормопроектування у структурі секретаріату уряду. Типовим прикладом є Офіс парламентського радника, який підпорядковується Уряду Сполученого Королівства. Завданнями Офісу парламентського радника є: підготовка всіх урядових законопроектів; консультування уряду щодо регламенту парламенту; моніторинг змін, внесених до актів парламенту;

2) парламентарноцентричний, відповідно до якого Офіс нормопроєктування є структурним підрозділом секретаріату (апарату, канцелярії тощо, далі – секретаріат) парламенту. Наприклад, у США окремими незалежними службами парламенту є: Офіс юридичного радника Палати представників США із законодавчих питань; Офіс юридичного радника Сенату США із законодавчих питань. До завдань обох офісів належить підготовка за зверненням конгресменів і парламентських комітетів як законопроектів у цілому, так і поправок та пропозицій до законопроектів, що знаходяться на розгляді у відповідній палаті, а також консультування щодо проектів актів законодавства тощо;

3) змішаний підхід – нормопроєктувальники представлені в секретаріатах / офісах як уряду, так і парламенту. Наприклад, у Канаді парламентськими офісами нормопроєктування є спеціальні служби в Палаті громад та Сенаті (відповідно, офіси юридичного секретаря та парламентського радника в кожній палаті), які є структурними підрозділами адміністративного апарату та надають членам парламенту допомогу в розробці законопроектів (інші юридичні послуги в законодавчому процесі). Урядові законопроекти розробляються у відділі законодавчої служби федерального Міністерства юстиції.

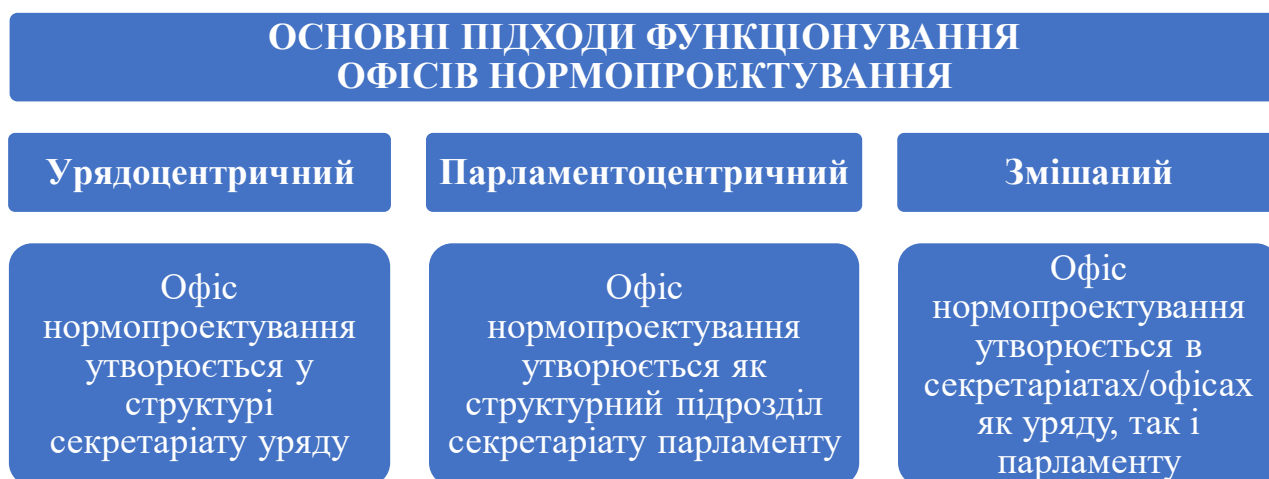

Рис. 1.

Забезпечення підготовки проектів законів та інших нормативно-правових актів секретаріатами парламентів

Варто зауважити, що яка б організаційно-правова модель не була обрана в кожній окремій державі, нормопроєктувальна діяльність парламенту забезпечується його секретаріатом – насамперед, спеціалізованим структурним підрозділом. Основні завдання таких підрозділів секретаріатів різних парламентів та їх участь у підготовці законопроектів¹ можуть суттєво різнитися. У більшості іноземних держав офіси нормопроєктування здійснюють консультування з питань розробки проектів законів та інших нормативних актів, а не розробляють їх (Табл 1).

¹ Надалі під законопроектами розуміємо як проекти законів, так і проекти інших нормативно-правових актів Верховної Ради України.

Парламентський офіс нормопроекування	Основні завдання
<p>Директорат з питань законодавчих актів Генерального директорату з питань головування Секретаріату Європейського Парламенту</p>	<ul style="list-style-type: none"> - консультування депутатів Європейського Парламенту, персоналу, зокрема парламентських комітетів та Секретаріату парламенту, з питань розробки законодавчих актів та законодавчої процедури; - юридично-лінгвістичне доопрацювання законодавчих актів, у тому числі у тісній співпраці з Директоратом Європейської Ради з питань якості законодавства щодо юридично-лінгвістичного доопрацювання законодавчих актів, прийнятих у звичайному законодавчому порядку; - допомога щодо планування законопроектної роботи та законодавчої процедури, а також сприяння взаємодії секретаріатів парламентських комітетів та інших директоратів на різних етапах законодавчої процедури
<p>Законодавчий офіс Канцелярії Сейму Республіки Польща</p>	<ul style="list-style-type: none"> - підготовка та подання зауважень і пропозицій до проектів законів і постанов; - надання висновків на проекти нормативно-правових актів; - підготовка текстів проектів нормативно-правових актів на окремих стадіях законодавчого процесу; - аналіз правильності законодавчої процедури; - зведення текстів проектів нормативно-правових актів та аналіз законодавчої техніки; - редагування текстів проектів нормативно-правових актів
<p>Законодавчий офіс Канцелярії Сенату Республіки Польща</p>	<ul style="list-style-type: none"> - супровід процесу розгляду Сенатом прийнятих Сеймом законів і постанов; - підготовка юридичних висновків та аналізів у сфері законотворчості та щодо законодавчої діяльності Сенату; - проведення оцінки впливу, включаючи аналіз очікуваних соціально-економічних наслідків законодавчих ініціатив і законів, ухвалених Сеймом, підготовка документів, пов'язаних з цією оцінкою, для Сенату, його органів і senatorів у співпраці з іншими державними органами та установами
<p>Юридичний департамент Канцелярії</p>	<ul style="list-style-type: none"> - підготовка висновків щодо внесених на розгляд Сейму законів, постанов Сейму та інших правових актів нормативного та індивідуального характеру,

Сейму Литовської Республіки	<p>якими встановлюються, змінюються або скасовуються правові норми; оцінка їх з точки зору юридичної техніки та відповідності положенням Конституції і законів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготовка проектів законів та інших правових актів за дорученням Сейму, Голови Сейму, Правління Сейму або Канцлера Сейму, де вказується: тип проекту правового акта, який вимагається підготувати; проблеми, які необхідно вирішити; мета, принципи та основні положення передбаченого правового регулювання; інша важлива інформація, необхідна для підготовки проекту правового акта, відповідно до термінів виконання; - участь у засіданнях комітетів і комісій Сейму під час розгляду проекту, щодо якого Юридичним департаментом було підготовлено висновок, за письмовим запрошенням голів комітетів та комісій Сейму
Офіс юридичного радника Палати представників США з законодавчих питань	<ul style="list-style-type: none"> - надання консультацій за запитом комітету Палати чи спільного комітету щодо будь-якого законопроекту, який він розглядає, а також надання допомоги комітету в підготовці проекту будь-якого акта законодавства, поправок та висновків до нього; - підготовка на запит будь-якого члена Палати проектів актів законодавства та надання консультацій щодо проектів актів законодавства, підготовлених іншими суб'єктами, з урахуванням розумних обмежень, встановлених за схваленням спікера на частку ресурсів Офісу, які можуть бути виділені на запити будь-якого одного члена Палати; - за вказівкою спікера надання від імені Палати будь-яких юридичних послуг, які входять до компетенції Офісу, та надання яких не буде суперечити його меті
Офіс юридичного радника Сенату США з законодавчих питань	<ul style="list-style-type: none"> - розробка законопроектів для внесення до Сенату; - розгляд за запитом сенаторів і комітетів Сенату законопроектів, підготовлених виконавчими та іншими органами, пропонування змін до остаточного варіанту законопроекту перед поданням його на розгляд Сенату; - підготовка законопроектів для комітетів і підкомітетів, які займаються доопрацюванням переданих їм проектів або готують законопроекти, а також підготовка цих законопроектів до розгляду Сенатом;

	- підготовка для senatorів і співробітників Сенату поправок, що вносяться під час дебатів
Офіс юридичного секретаря та парламентського радника в Палаті громад Канади	- надання послуг із розроблення законопроектів, поправок до них; - внесення у разі необхідності незначних, несуттєвих виправлень до законопроекту на будь-якій стадії законодавчого процесу (наприклад, усунення технічних, друкарських, граматичних або пунктуаційних помилок)
Офіс юридичного секретаря та парламентського радника в Сенаті Канади	- надання юридичних послуг спікеру, постійним і спеціальним комітетам Сенату, сенаторам у законодавчому процесі Сенату; - надання експертних послуг, а також послуг із розробки законодавчих актів; - здійснення моніторингу нових поправок; - участь в опублікуванні проектів законів; - внесення у разі необхідності незначних, несуттєвих виправлень до законопроекту на будь-якій стадії законодавчого процесу (наприклад, усунення технічних, друкарських, граматичних або пунктуаційних помилок)

Табл. 1.

2. Створення Парламентського офісу нормопроєктування в Україні

У рекомендаціях Місії Європейського Парламенту з оцінки потреб, що розроблені з метою підвищення якості українського парламентаризму та викладені у «Доповіді та Дорожній карті щодо внутрішньої реформи та підвищення інституційної спроможності Верховної Ради України», зазначено, що часто законопроекти, ініційовані народними депутатами України, не відповідають вимогам конституційності, бюджетної нейтральності та узгодженості із зобов'язаннями відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

Отже, створення Парламентського офісу нормопроєктування обумовлено необхідністю підвищення якості законопроектів, які вносяться народними депутатами України на розгляд Верховної Ради України.

Призначення та загальну мету *Парламентського офісу нормопроєктування* відображає його *Місія* та *Мета* (Рис. 2).

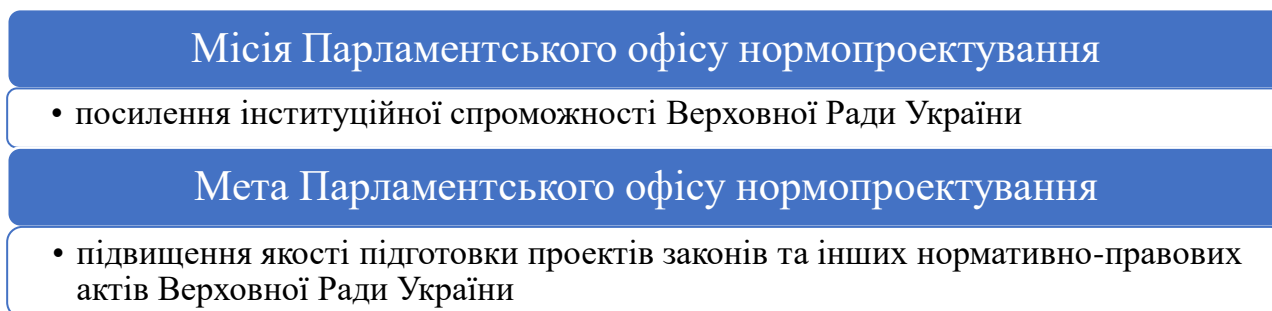

Рис. 2.

Основні завдання Парламентського офісу нормопроєктування

Парламентський офіс нормопроєктування може виконувати такі **основні завдання**: 1) підготовку проєктів законів та інших нормативно-правових актів парламенту; 2) консультативну участь у підготовці проєктів законів та інших нормативно-правових актів парламенту; 3) інші завдання (Рис. 3).

Основні завдання Парламентського офісу нормопроєктування		
<i>підготовка законопроєктів</i>	<i>консультативна участь у підготовці законопроєктів</i>	<i>інші завдання</i>
<ul style="list-style-type: none"> • підготовка тексту законопроєкту, пояснювальної записки та інших супровідних документів до нього; • оцінка впливу законопроєкту на суспільні відносини з викладенням результатів такої оцінки в пояснювальній записці 	<ul style="list-style-type: none"> • консультування народних депутатів України щодо підготовки та оформлення законопроєктів відповідно до вимог Регламенту Верховної Ради України; • консультування комітетів Верховної Ради України з питань підготовки та попереднього розгляду законопроєкту, а також його підготовки до розгляду в першому та наступних читаннях 	<ul style="list-style-type: none"> • підготовка методичних рекомендацій із нормопроєктування; • виявлення та аналіз основних помилок нормопроєктування; • участь у засіданнях комітетів під час розгляду законопроєкту, підготовленого за участі Офісу; • інші

Рис. 3.

Слід враховувати обмеженість кадрового ресурсу Парламентського офісу нормопроєктування для виконання ним першого та другого завдань, відповідно доцільно встановити обмеження щодо кількості запитів, які може подати

народний депутат України (наприклад, не більше одного запиту на сесію). Так, із цією метою у Канаді перевага надається запитам членів парламенту, які на поточній сесії ще не зверталися до Офісу юридичного секретаря та парламентського радника. Також при підготовці законопроектів доцільно встановити таку пріоритетність опрацювання запитів:

- 1) Голови Верховної Ради України;
- 2) Першого заступника Голови Верховної Ради України;
- 3) заступника Голови Верховної Ради України;
- 4) органів Верховної Ради України;
- 5) депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України;
- 6) народних депутатів України.

Відповідна пріоритетність обумовлена також закордонним досвідом. Наприклад, у США встановлена така пріоритетність запитів: партійних лідерів, парламентських комітетів, членів парламенту.

Статус Парламентського офісу нормопроєктування

Парламентський офіс нормопроєктування слід розглядати як суб'єкт забезпечення правотворчої діяльності, оскільки відповідно до пункту 3 частини першої та частини четвертої статті 4 Закону України «Про правотворчу діяльність» суб'єктами забезпечення правотворчої діяльності є допоміжні органи суб'єктів правотворчої діяльності та особи, які виконують завдання наукового, юридичного, експертного, консультативного, технічного та інших видів забезпечення правотворчого процесу. Враховуючи вказане, можна запропонувати три моделі організаційно-правової форми Парламентського офісу нормопроєктування (Рис. 4).

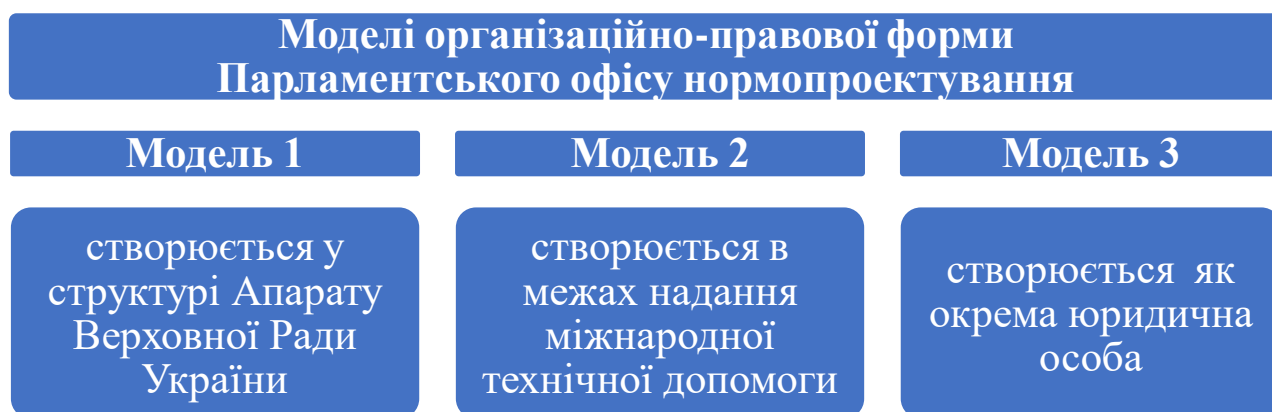

Рис. 4.

Модель 1

Парламентський офіс нормопроєктування доцільно створювати у структурі Апарату Верховної Ради України, адже саме Апарат Верховної Ради України є суб'єктом забезпечення правотворчої діяльності Верховної Ради України, повноваженнями якого охоплюються основні завдання Парламентського офісу нормопроєктування. Так, відповідно до частини першої статті 7 Регламенту Верховної Ради України організаційне, юридично-експертне,

науково-експертне, документальне, інформаційне, а також матеріально-технічне, господарсько-правове та фінансове забезпечення діяльності Верховної Ради України, її органів, народних депутатів України, депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України здійснює Апарат Верховної Ради України. Згідно з пунктом 1 Положення про Апарат Верховної Ради України Апарат Верховної Ради України є постійно діючим органом, який здійснює правове, наукове, організаційне, документальне, інформаційне, експертно-аналітичне, фінансове і матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України, її органів та народних депутатів України.

Під час створення Парламентського офісу нормопроєктування необхідно забезпечити узгодження його функціонального призначення із функціональним призначенням інших структурних підрозділів Апарату Верховної Ради України. Водночас слід взяти до уваги, що Регламентом Верховної Ради України передбачено участь у забезпеченні правотворчої діяльності різних структурних підрозділів Апарату Верховної Ради України (*«юридичного чи експертного підрозділів Апарату Верховної Ради України»* – частина четверта статті 102; *«відповідних структурних підрозділів Апарату Верховної Ради України для проведення юридичної експертизи та редакційного опрацювання»* – частина друга статті 103; *«експертного підрозділу Апарату Верховної Ради України»* – частина перша статті 116 тощо).

Можливі три варіанти створення Парламентського офісу нормопроєктування у структурі Апарату Верховної Ради України: 1) як окремий підрозділ у межах наявної структури Апарату Верховної Ради України; 2) у складі одного з наявних структурних підрозділів Апарату Верховної Ради України, до основних завдань яких входить участь у розробці законопроектів та (або) допомога у підготовці законопроектів; 3) як окремий підрозділ, на який після оновлення структури Апарату Верховної Ради України будуть покладені усі завдання щодо підготовки (допомоги у підготовці), консультативної та іншої участі у підготовці законопроектів.

1. Парламентський офіс нормопроєктування створюється як окремий підрозділ у межах наявної структури Апарату Верховної Ради України і здійснює підготовку законопроектів та/або консультативну участь у підготовці законопроектів. Парламентський офіс нормопроєктування слід підпорядкувати Керівнику Апарату Верховної Ради України та одному з його заступників згідно з розподілом обов'язків. Такий підхід може бути реалізований лише після внесення змін до структури Апарату Верховної Ради України. Також реалізація цього варіанту потребуватиме значного кадрового забезпечення (наприклад, подібний структурний підрозділ канцелярії Сейму Польщі налічує 53 службовці).

2. Парламентський офіс нормопроєктування створюється у складі одного з наявних структурних підрозділів Апарату Верховної Ради України і здійснює підготовку законопроектів та/або консультативну участь у підготовці законопроектів. Підрозділами у структурі Апарату Верховної Ради України, в межах яких можна створити Парламентський офіс нормопроєктування, наприклад, можуть бути Головне науково-експертне управління чи Головне

юридичне управління, враховуючи їх основні завдання. Так, Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України на виконання основних завдань, серед іншого: надає науково-правову допомогу комітетам Верховної Ради України при підготовці окремих законопроектів; бере участь у доопрацюванні окремих проектів законодавчих актів після першого і наступних читань; готує довідкові та аналітичні матеріали з питань розробки законопроектів. Головне юридичне управління на виконання своїх завдань, серед іншого: бере участь у розробці законопроектів із найбільш важливих питань державного устрою, статусу органів законодавчої, виконавчої та судової влади, органів місцевого самоврядування; здійснює консультування комітетів Верховної Ради України на всіх етапах підготовки проектів законодавчих та інших актів, що приймаються Верховною Радою України.

Такий підхід не потребуватиме внесення змін до структури Апарату Верховної Ради України. Кадрове забезпечення значною мірою може здійснюватися, виходячи із вже наявного кадрового потенціалу вказаних головних управлінь (шляхом переведення працівників, суміщення посад тощо). Водночас реалізація цього варіанту може призвести до потенційного конфлікту інтересів, коли підготовлений службовцями Парламентського офісу нормопроєктування законопроект після реєстрації та включення до порядку денного сесії буде направлений до цих управлінь на проведення наукової експертизи при підготовці до першого читання та (або) юридичної експертизи при підготовці до всіх наступних читань.

3. Парламентський офіс нормопроєктування створюється як окремий підрозділ (відділ у структурі директорату), на який після оновлення структури Апарату Верховної Ради України будуть покладені усі завдання щодо підготовки (допомоги у підготовці), консультативної та іншої участі в підготовці законопроектів. Такий підхід надасть можливість консолідувати кадровий потенціал та інституційний досвід нормопроєктування в межах одного структурного підрозділу, що сприятиме підвищенню якості та оперативності виконання ним своїх завдань. Реалізація цього варіанту можлива лише після реформування структури Апарату Верховної Ради України. Кадрове забезпечення значною мірою може здійснюватися, виходячи із вже наявного кадрового потенціалу вказаних у другому варіанті головних управлінь.

Допустимим є поетапне створення Парламентського офісу нормопроєктування у структурі Апарату Верховної Ради України: 1 етап – Парламентський офіс нормопроєктування створюється у складі одного з наявних структурних підрозділів Апарату Верховної Ради України; 2 етап – Парламентський офіс нормопроєктування внаслідок реорганізації структури Апарату Верховної Ради України перетворюється в окремий підрозділ (відділ у структурі директорату).

Нормативно-правове забезпечення створення Парламентського офісу нормопроєктування у структурі Апарату Верховної Ради України буде залежати від обраного підходу та може потребувати внесення змін до Постанови Верховної Ради України «Про структуру апарату Верховної Ради України» від 20 квітня 2000 року № 1678-III (Рис. 5).

Основні завдання та напрями діяльності Парламентського офісу нормопроєктування як структурного підрозділу Апарату Верховної Ради України повинні бути визначені в Положенні про Парламентський офіс нормопроєктування, яке затверджуватиметься Головою Верховної Ради України. При створенні Парламентського офісу нормопроєктування в межах наявного структурного підрозділу Апарату Верховної Ради України необхідно внести зміни до Положення про відповідний структурний підрозділ. Додатком до положення має бути форма звернення до Парламентського офісу нормопроєктування, що передбачатиме визначення мети й завдань законопроекту, обґрунтування необхідності його прийняття, опис нових або зміну прав і обов'язків учасників суспільних відносин, а також визначення прогнозованих соціально-економічних та інших наслідків реалізації законопроекту. Також додатком до положення повинен бути порядок підготовки та/або консультативної участі в підготовці законопроектів Парламентським офісом нормопроєктування, в якому визначатиметься процедура, види документів, що готуватимуться Парламентським офісом нормопроєктування, строки їх підготовки, а також правила черговості, позачерговості та пріоритетності виконання відповідних запитів.

Положення про Апарат Верховної Ради України та положення про його відповідні структурні підрозділи можуть потребувати внесення змін.

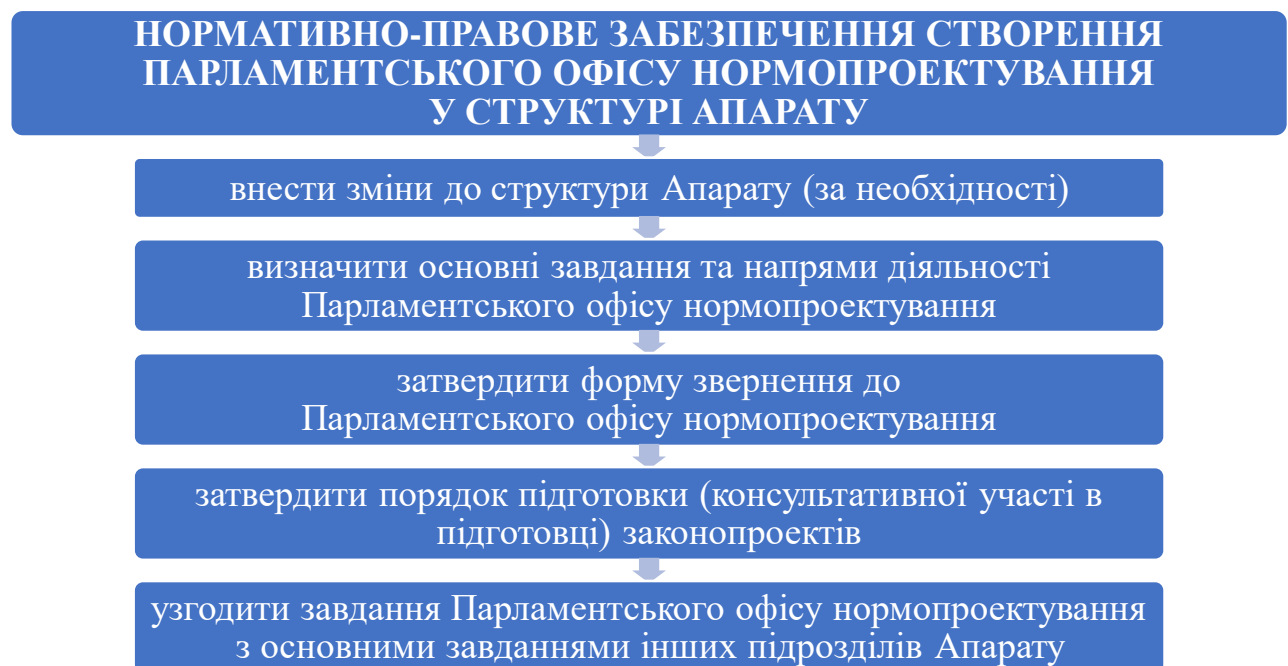

Рис. 5.

Модель 2

Парламентський офіс нормопроєктування може бути створений у межах надання міжнародної технічної допомоги, наприклад, як Офіс підтримки адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу. Процедури залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги, у тому числі державної реєстрації, моніторингу проектів (програм),

акредитації виконавців (юридичних осіб – нерезидентів), реєстрації представництва донорської установи в Україні, визначені Порядком залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 року № 153.

Повинні бути дотримані такі умови та процедури: проект (програма) міжнародної технічної допомоги повинен бути зареєстрованим у Секретаріаті Кабінету Міністрів України; Апарат Верховної Ради України має бути зазначений як бенефіціар або реципієнт у реєстраційній картці проекту (програми); засвідчення партнером з розвитку або виконавцем та погодження бенефіціаром плану закупівлі товарів, робіт і послуг, що придбаваються за кошти міжнародної технічної допомоги в рамках проекту (програми) міжнародної технічної допомоги (Рис. 6).

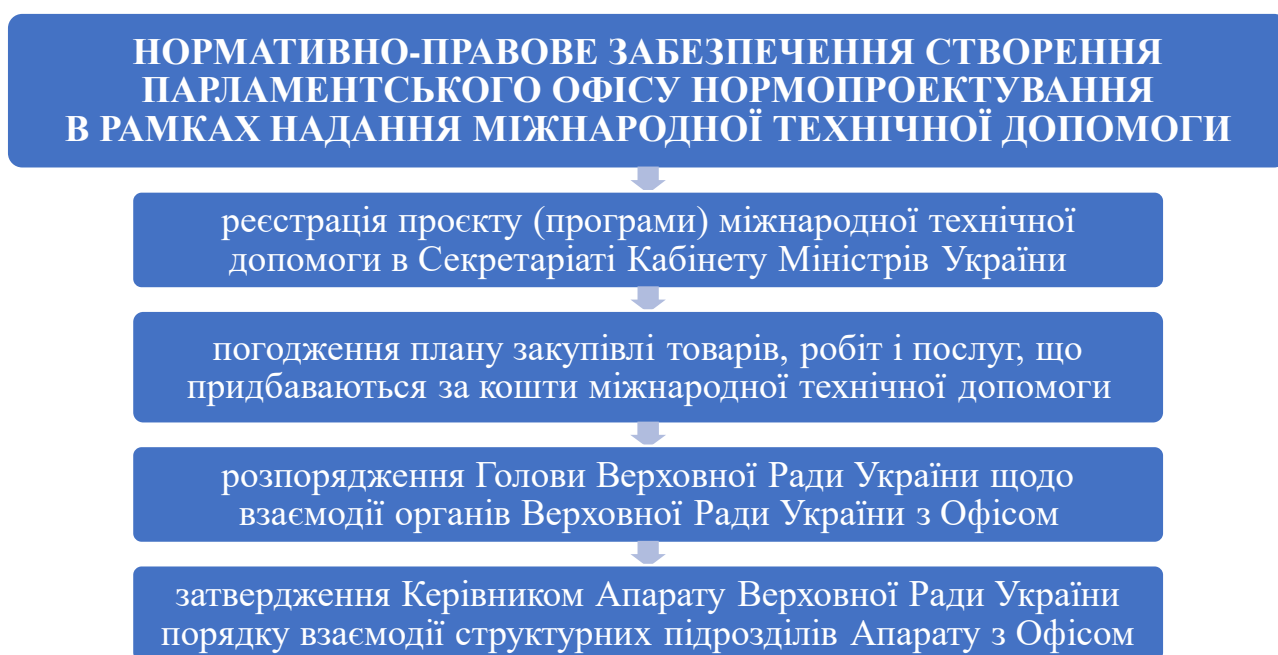

Рис. 6.

Цій моделі Парламентського офісу нормопроектування притаманні ризики:

1) інституційні: організаційно-правова форма Парламентського офісу нормопроектування залишається невизначеною та повністю залежить від проекту (програми) міжнародної технічної допомоги;

2) організаційні: порядок взаємодії Парламентського офісу нормопроектування з народними депутатами України, органами Верховної Ради України, Апаратом Верховної Ради України невизначений та потребує окремого врегулювання;

3) фінансові: фінансування від міжнародної технічної допомоги є обмеженим у часі, а тому після його завершення постає питання про пошук нових джерел фінансування.

Водночас створення Парламентського офісу нормопроектування у межах надання міжнародної технічної допомоги може розглядатися як попередній етап,

по завершенню якого, з урахуванням набутого досвіду, Парламентський офіс нормопроекування може бути створено вже в структурі Апарату Верховної Ради України.

Модель 3

Щодо створення Парламентського офісу нормопроекування як окремої юридичної особи (державного підприємства, установи) насамперед слід зазначити таке. Конституційний Суд України у своїх рішеннях (від 7 квітня 2004 року № 9-рп/2004, від 10 червня 2010 року № 16-рп/2010, від 13 червня 2019 року № 5-р/2019) неодноразово вказував, що повноваження Верховної Ради України визначаються виключно Основним Законом України. Конституція України не наділяє Верховну Раду України правом визначати у своїх актах повноваження парламенту, виходячи за межі тих, що встановлені конституційними нормами. Повноваження Верховної Ради України щодо створення юридичних осіб (державних підприємств, установ) статтею 85 Конституції України не передбачені.

Наразі на розгляді Верховної Ради України перебуває Проект Закону про внесення зміни до статті 85 Конституції України (щодо консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів Верховної Ради України), який визнаний Конституційним Судом України таким, що відповідає вимогам статей 157 і 158 Конституції України (Висновок від 29 жовтня 2019 року № 3-в/2019).

Крім того, відповідно до абзацу сьомого частини першої статті 4 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» Апарат Верховної Ради України як орган, що забезпечує її діяльність, є суб'єктом управління об'єктами державної власності. Водночас згідно із частиною другою статті 6 вказаного Закону Апарат Верховної Ради України відповідно до покладених на нього завдань виконує функції з управління державним майном, передбачені частиною першою цієї статті, за винятком повноважень щодо господарських структур. Також частиною першою статті 1 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» визначено, що законодавство про управління об'єктами державної власності складається, зокрема, з інших законів України, якими можуть бути встановлені особливості управління окремими об'єктами державної власності або їх видами. Це означає, що до таких інших (спеціальних) законів відноситься Закон України «Про правовий режим майна, що забезпечує діяльність Верховної Ради України», прийнятий 13 листопада 1996 року, який встановлює порядок володіння, користування та розпорядження майном, що забезпечує діяльність Верховної Ради України. Статтею 1 цього Закону закріплено, що управління державним майном, яке відповідно до законодавства України знаходиться на балансі або у віданні Верховної Ради України та забезпечує її діяльність (цілісні майнові комплекси підприємств та організацій, їх структурні підрозділи, будинки, споруди тощо), здійснюється органами і в порядку, визначеними Верховною Радою України. Верховна Рада України мала б визначити уповноважений орган управління майном і порядок такого управління, проте на сьогодні відповідного акта не ухвалено.

Згідно з пунктом 10 Положення про Апарат Верховної Ради України управління державним майном, що забезпечує діяльність Верховної Ради України, у порядку, встановленому законом, здійснює Апарат Верховної Ради України (через Управління справами). Водночас основні завдання Парламентського офісу нормопроекування виходять за межі основних завдань Управління справами Апарату Верховної Ради України. Отже, створення розпорядженням Управління справами Апарату Верховної Ради України Парламентського офісу нормопроекування як державного підприємства не вбачається доцільним.

Висновок. За результатами проведеного дослідження можна запропонувати три моделі організаційно-правової форми Парламентського офісу нормопроекування:

1. Парламентський офіс нормопроекування створюється у структурі Апарату Верховної Ради України: 1) як окремий підрозділ у межах наявної структури Апарату Верховної Ради України; 2) у складі одного зі структурних підрозділів Апарату Верховної Ради України, до основних завдань яких входить участь у розробці законопроектів та (або) допомога у підготовці законопроектів; 3) як окремий підрозділ, на який після оновлення структури Апарату Верховної Ради України будуть покладені усі завдання щодо підготовки (допомоги у підготовці), консультативної та іншої участі у підготовці законопроектів.

2. Парламентський офіс нормопроекування створюється у межах надання міжнародної технічної допомоги (наприклад, як Офіс підтримки адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу).

3. Парламентський офіс нормопроекування створюється як окрема юридична особа (державне підприємство, установа).

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені у документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*

При написанні матеріалів було використано інформацію із бази ECPRD. Відповідні матеріали не призначені для використання у власних наукових дослідженнях.